



**WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI**

Wrocław, dnia 4 stycznia 2024 r.

ZP-KNPS.431.7.20.2023.AT

Pani  
**Agnieszka Szewczyk**  
Dyrektor  
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej  
w Dobroszycach

### **Wystąpienie pokontrolne**

W dniach 6 i 7 listopada 2023 r. na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 190), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224), art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.), art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993), art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1297 ze zm.) oraz art. 10 ust. 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1923) zespół kontrolerów: Agnieszka Toporowska - Karp - starszy specjalista, przewodnicząca zespołu, oraz Ewa Lasota – starszy specjalista, kontroler z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobroszycach z zakresu warunków nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasad ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń, warunków nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zasad i trybu postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych oraz zasad ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń, warunków nabywania prawa do zasiłków dla opiekunów oraz zasad ustalania, przyznawania

i wypłacania tych świadczeń, oraz warunków nabywania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych obejmowała okres od dnia 1 listopada 2022 r. do dnia 6 listopada 2023 r., kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów obejmowała okres od dnia 1 października 2022 r. do dnia 6 listopada 2023 r., kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów od dnia 14 maja 2014 r. do dnia 6 listopada 2023 r., natomiast kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 6 listopada 2023 r.

Kontrola realizowana jest zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 czerwca 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2023 r.

Ustalenia dokonane w trakcie kontroli zostały przedstawione w Projekcie Wystąpienia Pokontrolnego doręczonego Dyrektorowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach w dniu 4.12.2023 r. Do Projektu Wystąpienia Pokontrolnego nie wniesiono zastrzeżeń.

Jednostką w okresie objętym kontrolą kieruje Pani Agnieszka Szewczyk zatrudniona na stanowisku Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach od dnia 1.10.2013 r. W okresie od 1.07.1999 r. do 30.09.2013 r. i od 1.04.2014 r. do 17.11.2014 r. jednostką kierowała Pani Irena Zimińska zatrudniona na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

(dowód: akta kontroli, str.109)

Wójt Gminy Dobroszyce upoważnił:

- Panią Irenę Zimińską – Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach na podstawie:
  - ✓ Upoważnienia z dnia 15 maja 2014 r. do:
    - prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach o zasiłki dla opiekunów,
- Panią Agnieszkę Szewczyk - Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach na podstawie:

- ✓ Zarządzenia nr 9/2013 z dnia 1 października 2013 r. do :
  - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji,
  - prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania decyzji w tych sprawach.
- ✓ Zarządzenia nr 13/2013 z dnia 1 października 2013 r. do :
  - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania decyzji w tych sprawach.
- ✓ Zarządzenia nr 32/2014 z dnia 30 grudnia 2014 r. do:
  - prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach zasiłków dla opiekunów.
- ✓ Zarządzenia nr 74/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. do :
  - prowadzenia postępowań w sprawach o jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

-   
na podstawie:

- ✓ Zarządzenia nr 29/2014 z dnia 30 grudnia 2014 r. do:
  - prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odbierania oświadczeń majątkowych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji o którym mowa w art. 4 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ Zarządzenia nr 30/2014 z dnia 30 grudnia 2014 r. do:
  - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji, a także do przekazywania do biura informacji gospodarczej informację o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów o których mowa w art. 8 a, art. 8 b, art. 8 c i art. 28 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ Zarządzenia nr 31/2014 z dnia 30 grudnia 2014 r. do:
  - prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach zasiłków dla opiekunów,
- ✓ Zarządzenia nr 29/2015 z dnia 15 grudnia 2015 r. do:

- prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także wydawania decyzji w tych sprawach,
- ✓ Zarządzenia nr 73/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. do:
  - prowadzenia postępowań w sprawach o jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

- [REDACTED]

[REDACTED] na podstawie:

- ✓ Zarządzenia nr 11/2016 r. z dnia 23 marca 2016 r. do:
  - prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odbierania oświadczeń majątkowych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji o którym mowa w art. 4 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ Zarządzenia nr 12/2016 z dnia 23 marca 2016 r. do:
  - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji, a także do przekazywania do biura informacji gospodarczej informację o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów o których mowa w art. 8 a, art. 8 b, art. 8 c i art. 28 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ Zarządzenia nr 13/2016 z dnia 23 marca 2016 r. do:
  - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania decyzji w tych sprawach,
- ✓ Zarządzenia nr 40/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. do:
  - prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach zasiłków dla opiekunów,

- [REDACTED]

na podstawie:

- ✓ Zarządzenia nr 126/2023 r. z dnia 26 października 2023 r. do:
  - prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odbierania oświadczeń majątkowych,

a także do wydawania w tych sprawach decyzji o którym mowa w art. 4 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

- ✓ Zarządzenia nr 127/2023 r. z dnia 26 października 2023 r. do:
  - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji, a także do przekazywania do biura informacji gospodarczej informację o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów o których mowa w art. 8 a, art. 8 b, art. 8 c i art. 28 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ Zarządzenia nr 128/2023 r. z dnia 26 października 2023 r. do:
  - prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także wydawania decyzji w tych sprawach,
- ✓ Zarządzenia nr 129/2023 r. z dnia 26 października 2023 r. do:
  - prowadzenia postępowań w sprawach o jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

(dowód: akta kontroli, str.111 - 153)

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zajmowali się:

1. Agnieszka Szewczyk - Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach - zatrudniona od 1.10.2013 r. do nadal,
2. Irena Zimińska - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach - zatrudniona w okresie od 1.07.1999 r. do 30.09.2013 r. oraz od 1.04.2014 r. do 17.11.2014 r.,
3. ██████████ - zatrudniona od 1.10.2014 r. do nadal,
4. ██████████ - zatrudniona od 21.03.2016 r. do nadal (w okresie do 15.04.2022 r. realizowała zadania objęte zakresem kontroli),
5. ██████████ - zatrudniona od 23.09.2023 r. do nadal.

(dowód: akta kontroli, str.155)

Wojewoda Dolnośląski ocenia **pozytywnie z nieprawidłowościami** działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach w zakresie przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych oraz przekazywania wniosków o świadczenia rodzinne celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych, zasiłków dla opiekunów oraz jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

**Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie:**

1. Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.) - zwanej dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych.
2. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jaki mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466).
3. Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1340).
4. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481).
5. Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993) – zwanej dalej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
6. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1467).

7. Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. z 2023 r., poz. 1341).
8. Ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1297 ze zm.).
9. Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2023r., poz. 1923).
10. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie wzoru wniosku o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (Dz. U. z 2016 r., poz. 2234).
11. Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.) – zwanej dalej k.p.a.
12. Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.).
13. Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.) - zwana dalej ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy.

**Podczas kontroli dokumenty udostępniła i wyjaśnień udzielała:**

1. Pani Agnieszka Szewczyk - Dyrektor Ośrodka.

**Informacje ogólne:**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach został powołany na mocy Uchwały Nr X/145/90 Gminnej Rady Narodowej w Dobroszycach z dnia 27 kwietnia 1990 roku.

W okresie objętym kontrolą GOPS w Dobroszycach działał w oparciu o Statut przyjęty Uchwałą Nr XXVI – 2005 r. Rady Gminy w Dobroszycach z dnia 31 marca 2005 r. oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 48/2018 Wójta Gminy Dobroszyce z dnia 2 maja 2018 r.

(dowód: akta kontroli, str. 55 - 107, 217)

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej informuje osoby ubiegające się o terminach wniosków , poprzez:*

- *informację zawartą w pouczeniu decyzji przyznającej świadczenia,*
- *na stronie internetowej GOPS w Dobroszycach,*
- *tablica informacyjna na budynku GOPS w Dobroszycach”.*

(dowód: akta kontroli, str.157)

Świadczenia rodzinne, zasiłki dla opiekunów, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000,00 zł, o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, przekazywane są w następujących formach:

- przelew bankowy na numer rachunku bankowego wskazanego przez wnioskodawcę,
- odbiór gotówki w kasie Banku Spółdzielczego w Dobroszycach.

(dowód: akta kontroli, str.159)

Godziny pracy Ośrodka:

Poniedziałek - piątek – 8:00-16:00

(dowód: akta kontroli, str.161)

Z informacji przekazanej przez Dyrektora GOPS w Dobroszycach wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpływały skargi dotyczące obsługi klienta w związku z realizacją zadań wynikających z ustaw: o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów „Za życiem”, o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

(dowód: akta kontroli, str.163)

Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej pod pozycją nr 1/2023.

## **1. Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych.**

Wypłata świadczeń rodzinnych realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.). Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia



pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22 b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

Na okres zasiłkowy 2022/2023 do dnia 31.10.2023 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach wpłynęło 250 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych, na okres zasiłkowy 2023/2024 do dnia 6.11.2023 r. wpłynęło 66 wniosków.

Do instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego do dnia kontroli przekazano 3 wnioski na okres zasiłkowy 2022/2023 oraz 0 wniosków na okres zasiłkowy 2023/2024. Do innych organów przekazano 1 wniosek w okresie zasiłkowym 2022/2023 oraz 0 wniosków w okresie zasiłkowym 2023/2024. Zamknięto bez nadania biegu lub bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełniania danych w ustawowo wyznaczonym terminie 23 wnioski w okresie zasiłkowym 2022/2023 oraz 0 wniosków w okresie zasiłkowym 2023/2024.

W okresie zasiłkowym 2022/2023 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobroszycach wypłacono 1 944 zasiłki rodzinne, z czego na dziecko w wieku:

- do ukończenia 5 roku życia – 1 553,
- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia – 1 390,
- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia – 67,
- powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia – 0.

Ośrodek wypłacił 1 039 dodatków, z tego z tytułu:

- urodzenia dziecka – 21,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 70,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy – 57,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy – 26,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11 ust. 3 ustawy – 59,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11 ust. 4 ustawy - 24
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia – 39,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – 99,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 173,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 0,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 227,

- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 327.

Ośrodek zrealizował również wypłatę 2 132 zasiłków pielęgnacyjnych, 466 świadczeń pielęgnacyjnych, 11 specjalnych zasiłków opiekuńczych, 24 jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz 173 świadczenia rodzicielskie.

Ośrodek w okresie od 1.11.2022 r. do 31.10.2023 r. zrealizował wypłatę świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 2 148 795,11 zł. W okresie od 1.11.2023 r. do 6.11.2023 r. Ośrodek nie wypłacił świadczeń rodzinnych.

W okresie zasiłkowym 2022/2023 świadczenia rodzinne pobierały 264 rodziny. Do zasiłku rodzinnego uprawnionych było 84 rodzin, w tym:

- na 1 dziecko – 23 rodziny,
- na 2 dzieci – 38 rodzin,
- na 3 dzieci – 18 rodzin,
- na 4 i więcej dzieci – 5 rodzin.

W okresie od dnia od 1.11.2022 r. do 31.10.2023 r., Ośrodek wydał 356 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 22 decyzje odmowne. Od treści wydanych decyzji 2 wnioskodawców złożyło odwołania do organu II instancji. SKO w 1 przypadku uchyliło decyzję organu właściwego i rozstrzygnęło sprawy, w 2 przypadku uchyliło decyzję organu właściwego i przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia.

W okresie zasiłkowym 2023/2024 Ośrodek wydał 38 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 8 decyzji odmownych. Od treści wydanych decyzji żaden z wnioskodawców nie złożył odwołania do organu II instancji.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami o następujących numerach:

**1.A.Sz.** – 000075/ZR/12/2022 z dnia 16.12.2022 r.,

**2.S.K.** – 000206/ZR/06/2023 z dnia 6.06.2023 r.,

**3.I.D.** – 000103/ZR/01/2023 r. z dnia 16.01.2023 r.,

**4.A.M.** – 000044/ZR/09/11/2022 z dnia 9.11.2022 r.,

000290/ZR/10/2023 z dnia 4.10.2023 r.,

**5.K.H.** – 000002/ZR/08/2022 z dnia 17.08.2022 r.,

- 6.E.N.** – 000058/517/11/2022 z dnia 29.11.2022 r.,
- 7.B.H.** – 000183/SP/04/2023 z dnia 25.04.2023 r.,  
000182/ZP/04/2023 z dnia 25.04.2023 r.,
- 8.J.B.** – 000009/ZR/09/2022 z dnia 20.09.2022 r. ze zm.,  
000232/SP/07/2023 z dnia 12.07.2023 r.,  
000231/ZP/07/2023 z dnia 12.07.2023 r.,
- 9.M.K.** – 000235/SP/07/2023 z dnia 12.07.2023 r.,
- 10.A.N.** – 000102/ZR/01/2023 z dnia 16.01.2023 r.,
- 11.A.D.** – 000017/SZO/09/2022 z dnia 28.09.2022 r. ze zm.,  
000016/ZR/09/2022 z dnia 28.09.2022 r.,
- 12.A.L.** - 00031/ZR/10/2022 z dnia 20.10.2023 r.  
000280/ZM/09/2023 z dnia 26.09.2023,
- 13.I.M.** - 000248/517A/08/2023 z dnia 4.08.2023r.,
- 14.K.K.** - 000059/ZR/11/2022 z dnia 29.11.2022 r.,
- 15. E.D.** - 000246/517/08/2023 z dnia 3.08.2023 r.,  
000247/ZR/08/2023 z dnia 3.08.2023 r.,  
000003/ZR/09/2023 z dnia 6.09.2023 r.,
- 16.M.Z.** - 000061/ZR/zz/2022 z dnia 29.11.2022 r.,
- 17.H.L.-C.**- 000099/ZR/01/2023 z dnia 16.01.2023 r.,
- 18.J.N.** - 000284/ZP/09/2023 z dnia 27.09.2023 r.,
- 19.A.P.** - 000270/ZP/09/2023 z dnia 4.09.2023 r.,
- 20.K.K.** - 000273/517A/09/2023 z dnia 6.09.2023 r.,
- 21.M.K.** - 000333/07/2014 z dnia 16.07.2014 r.,
- 22.K.P.-L-** 000159/ZR/03/2023 z dnia 29.03.2023 r.,
- 23.A.P.** - 000275/ZP/09/2023 z dnia 11.09.2023 r.,
- 24.M.W.** - 000237/517/07/2023 z dnia 13.07.2023 r.,
- 25.A.M.** - 000157/ZR/03/2023 z dnia 27.03.2023 r.,
- 26.D.J.** - 000198/ZR/05/2023 z dnia 23.05.2023 r. ze zm.
- 27.K.B.** - 00015/ZR/01/2023 z dnia 23.01.2023 r.,
- 28.M.J.** - 000300/SP/10/2023 z dnia 24.10.2023 r.,  
000038/ZR/10/2023 z dnia 24.10.2023 r.,  
000299/ZM/10/2023 z dnia 24.10.2023 r.,  
000298/ZP/10/2023 z dnia 24.10.2023 r.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację dotyczącą przyznania:

- 46 zasiłków rodzinnych oraz 71 dodatków do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:
  - urodzenia dziecka – 2,
  - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 3,
  - samotnego wychowywania dziecka – 4,
  - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 15,
  - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 4,
  - rozpoczęcia roku szkolnego – 32,
  - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 11,
- 6 zasiłków pielęgnacyjnych,
- 4 świadczenia pielęgnacyjnego,
- 1 specjalnego zasiłku opiekuńczego,
- 4 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,
- 2 świadczeń rodzicielskich.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobroszycach, w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami zasiłków wraz z dodatkami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna. Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. Decyzje doręczane były zgodnie z art. 39 i art. 46 k.p.a.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu do Ośrodka. Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała akty zgonu, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia szkoły/oświadczenia strony o uczęszczaniu dziecka do szkoły – w przypadku gdy dziecko ukończyło 18 rok życia, prawomocne wyroki sądu rodzinnego orzekające rozwód.

GOPS w Dobroszycach samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika,
- przesyłanego drogą elektroniczną za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny systemu informacji oświatowej.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone było terminowo. Termin wypłaty świadczeń był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W sytuacji, gdy na dzieci zasądzone były świadczenia alimentacyjne i osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu lub ugodzie sądowej do wniosku załączone były zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów.

W celu określenia dochodu strona składała oświadczenie członków rodziny o wysokości uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy innego dochodu niepodlegającego opodatkowaniu.

W przypadku ustalania prawa do dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w dokumentacji znajdowało się zaświadczenie pracodawcy lub oświadczenie strony o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy oraz o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego.

Przy wnioskach o ustalenie prawa do dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka znajdowały się akty zgonu drugiego z rodziców dziecka lub odpisy zupełne aktu urodzenia dziecka, w przypadku, gdy ojciec dziecka jest nieznan.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną.

W przypadku ustalania prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego w aktach sprawy znajdowały się dokumenty potwierdzające rezygnację z zatrudnienia lub innej pracy

zarobkowej osoby zobowiązanej do alimentacji w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Oświadczenia stron oraz członków rodziny składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Dobroszycach zwracał się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o podanie informacji w sprawie ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za osoby, które pobierają świadczenie pielęgnacyjne.

(dowód, akta kontroli, str.165)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 6 (E.N.) dotyczącej ustalenia prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, organ utracił dochody Wnioskodawczymi za 2021 r. bez dokumentów określających datę utraty dochodów, wysokość i rodzaj utraconego dochodu.

Zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych w przypadku utraty dochodu przez członka rodziny, osobę uczącą się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, nie uwzględnia się dochodu utraconego.

Natomiast zgodnie z § 5 pkt 3 lit g rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r., aktualnego w dniu wydawania decyzji, ustalając prawo do zasiłku rodzinnego, uwzględnia się, poza odpowiednimi informacjami wskazanymi w § 2-4, również odpowiednio, dokumenty stwierdzające wysokość dochodu rodziny, w tym odpowiednio, dokument, w tym oświadczenie, określający datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„Dnia 23.02.2022 r. Pani E. złożyła w tut. organie wniosek o świadczenie rodzicielskie w związku z urodzeniem dziecka dnia 9.02.2022 r., w którym zawarta była informacja, że matka dziecka na które składany jest powyższy wniosek, nie urodziła dziecka w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu. Z weryfikacji informacji o składkach na ubezpieczenie zdrowotne (ZUS), wykonanej dnia 27.11.2022 r.*

w związku ze złożonym wnioskiem strony o „becikowe”, ustalono, że Pani E.N. była osobą pobierającą zasiłek dla bezrobotnych w okresie od 13.12.2020 r. do 11.06.2021 r. Dokumentem potwierdzającym okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych oraz jego kwotę może być zaświadczenie z PUP, które organ może pozyskać drogą elektroniczną za pośrednictwem usługi Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej (SEPI). Prawdopodobnie pracownik uzyskał w listopadzie 2022 r. odpowiedź z systemu SEPI potwierdzającą okres pobierania i kwotę dochodu utraconego z tytułu zasiłku dla bezrobotnych, jednak w aktach sprawy brak stosownego wydruku. Brak powyższego dokumentu, w sprawie o ustalenie prawa do świadczenia dla Pani E.N., spowodowany był błędem pracownika, wynikającym z wielości realizowanych jednocześnie, w listopadzie 2022 r. zadań, m.in. ustalaniem prawa do świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków węglowych, osłonowych, z tytułu innych źródeł ciepła w zakresie kompletowania dokumentacji, ustalania prawa oraz obsługi klientów. Do akt sprawy dołączono wydruk (z datą aktualną) z systemu SEPI potwierdzający okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych oraz kwotę dochodu utraconego wnioskodawczyni (zgodną z kwotą uzyskaną z weryfikacji w Ministerstwie Finansów) ”.

(dowód akta kontroli str. 167)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zauważyć, iż dochód wykazany w rejestrze Ministerstwa Finansów czy weryfikacja w ZUS dotyczą okresu i wysokości składki zdrowotnej, nie są wystarczające w sytuacji wystąpienia utraty dochodów. Ww. rozporządzenie w sposób szczegółowy reguluje jakie dokumenty Strona powinna przedłożyć w sytuacji utraty dochodów.

2. W sprawie nr 10 (A.N.) dotyczącej ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami organ nie zbadał wnikliwie i dogłębnie sprawy, tym samym nie dysponował dokumentacją pozwalającą na poprawne ustalenie dochodu osoby i rodziny. W związku z tym nie był w stanie ustalić czy rodzina spełnia kryterium dochodowe uprawniające do pobierania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W aktach sprawy znajduje się m. in. odpowiedź z systemu Ministra Finansów dotycząca dochodów członka rodziny – syna Pani A.N. – A. o kwocie dochodu osiągniętego w 2021 r., czyli w roku bazowym poprzedzającym okres zasiłkowy, na który ustalane jest prawo do zasiłku rodzinnego. Na ww. odpowiedzi widnieje kwota 1 034 zł - przychód z tytułu umowy zlecenia, zwolniony z podatku, bez składki na ubezpieczenie społeczne.

Organ dysponując ww. informacją nie podjął czynności mających na celu wyjaśnienie w jakim okresie ww. dochód był lub jest uzyskiwany oraz nie wezwał strony do złożenia wyjaśnień i dostarczenie dokumentów na mocy art. 24a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z którym, w przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenia przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

Prowadzone w taki sposób postępowanie administracyjne narusza jedną z podstawowych zasad postępowania administracyjnego określoną w art. 7 k.p.a. Zgodnie z jego brzmieniem w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„W skład rodziny Pani A.N. wchodzi wnioskodawczyni, jej mąż oraz troje dzieci. W okresie zasiłkowym 2022/2023 - odpowiedzi ze strony Ministerstwa Finansów informowały o „braku deklaracji podatkowych ” zarówno u wnioskodawczyni jak i jej męża, odpowiedzi z ZUS dot. ww. osób: <brak danych>. Z danych zawartych we wniosku o zasiłek rodzinny na okres 2022/2023, dla którego podstawą do obliczania dochodu był rok 2021, wynika, że członkowie rodziny nie osiągnęli dochodu niepodlegającego opodatkowaniu ani dochodu z tytułu gospodarstwa rolnego, nie nastąpiło uzyskanie ani utrata dochodu. Jedyнным dochodem z roku 2021 był dochód syna strony A. w kwocie 1 040 zł - przychód z tytułu umowy zlecenia, zwolniony z podatku, bez składki na ubezpieczenie społeczne (dane z weryfikacji w bazie Ministerstwa Finansów) w okresie kiedy A. uczył się/kontynuował naukę w szkole. Dochód w powyższej kwocie został uwzględniony podczas ustalania dochodu rodziny, na potrzeby ustalania prawa do zasiłku rodzinnego, nie miał wpływu na prawo do świadczenia (nawet gdyby był to dochód uzyskany w roku bazowym, osiągany do chwili obecnej). Ze względu na wielość obowiązków pracownik prowadzący postępowanie nie zweryfikował na bieżąco, okresu jakiego dotyczył ww. dochód z jakiego dokładnie pochodził tytułu (weryfikacja wskazywała umowę zlecenia).*

*Dnia 09.11.2023 r. Pani A.N. złożyła w tut. organie oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, iż syn A. w 2021 r. był zatrudniony w okresie wakacji przez jeden tydzień i otrzymał wynagrodzenie w kwocie 1 040 zł*



*oraz dołączyła PIT11 z 2021 r. syna z powyższą kwotą (dokumenty dołączono do akt sprawy) ”.*

(dowód akta kontroli str. 169)

3. We wszystkich skontrolowanych sprawach, w których Wnioskodawcą lub członkiem rodziny była osoba legitymująca się orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, organ nie weryfikował danych tych osób w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/. Postępowanie kontrolne wykazało, w odniesieniu do decyzji ustalających prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności, że w aktach tych spraw znajdowały się dodatkowe dokumenty, tj. orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydane przez powiatowe zespoły ds. orzekania niepełnosprawności, natomiast nie było w nich informacji potwierdzających weryfikację członka rodziny z niepełnosprawnością w systemie, o którym wyżej mowa.

Zgodnie z art. 77 k.p.a. fakty znane organowi z urzędu nie wymagają zbierania dodatkowych dowodów. Jednak przepis szczególny, którym jest art. 23b ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wprowadza w omawianym zakresie dodatkowe wymogi. Zgodnie z jego treścią organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, odpowiednio: informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558, 1700 i 1812), obejmującej następujące dane: a) datę i rodzaj wydanego orzeczenia, b) wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, c) datę powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, d) datę złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, e) okres, na jaki zostało wydane orzeczenie, w związku z tym, weryfikacja osób za pomocą internetowego portalu informacyjno-usługowego /empatia/ w elektronicznym Krajowym

Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/ ma charakter obligatoryjny.

Jednocześnie należy wskazać, iż weryfikacja osoby w EKSMOoN nie musi być potwierdzona wydrukiem. W aktach sprawy, zgodnie z zasadą pisemności zawartą w art. 14 k.p.a. można dokonać adnotacji o przeprowadzonej weryfikacji. Natomiast wskazanie osoby oraz daty przeprowadzonego sprawdzenia pozwala zapewnić zgodność dokumentów elektronicznych z dokumentami papierowymi oraz stwierdzić, iż czynności dokonano w trakcie prowadzonego postępowania, a nie, np. po jego zakończeniu.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„ Na podstawie art. 23 b ust. 1 organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych m. in. informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558, 1700 i 1812), obejmującej następujące dane: a) datę i rodzaj wydanego orzeczenia, b) wskazania, o których mowa w art. 6 b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, c) datę powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, d) datę złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, e) okres, na jaki zostało wydane orzeczenie; (art. 23 ust. 1 pkt 5).*

*W związku z powyższym w przypadku złożenia wniosku o świadczenie uzależnione od niepełnosprawności np. zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne organ nie ma prawa wezwać i nie wzywa Klientów o powyższe orzeczenie, ponieważ może uzyskać te dane samodzielnie. Klienci GOPS w Dobroszycach do wniosku np. o zasiłek pielęgnacyjny samodzielnie dołączają odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, w związku z tym organ posiada wszystkie dane określone w art. 23 ust. 1 pkt 5 do rozpatrzenia sprawy. Zgodnie z art. 12 Kodeksu postępowania administracyjnego*

*organy administracji publicznej powinny działać w sprawie wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia. Sprawy, które nie wymagają zbierania dowodów, informacji lub wyjaśnień, powinny być załatwione niezwłocznie. Zgodnie z art. 14 k.p.a sprawy mogą być załatwiane z wykorzystaniem pism generowanych automatycznie i opatrzonych kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu administracji publicznej. (§ 1b) Sprawy mogą być załatwiane z wykorzystaniem usług online udostępnianych przez organy administracji publicznej po uwierzytelnieniu strony lub innego uczestnika postępowania w sposób określony w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57). (§ 1c) Zgodnie z art. 35 § 2 k.p.a. niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ. Zgodnie z art. 75 k.p.a. jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Orzeczenia o niepełnosprawności dostarczane przez Klientów zawierają wszystkie niezbędne informacje do rozpatrzenia sprawy. Dane do systemu Eksmoon wprowadzane są na podstawie wydanego orzeczenia o niepełnosprawności, dlatego tut. organ twierdzi, iż nie ma potrzeby ich weryfikacji i powielenia informacji''.*

(dowód, akta kontroli, str. 171 - 172)

4. W sprawie nr 15 (E.D) Organ przed wydaniem decyzji administracyjnej odmawiającej praw do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami nie zapewnił Stronie czynnego udziału w postępowaniu zgodnie z treścią art.10 k.p.a. w zw. z art.79 a k.p.a. Organ nie zawiadomił strony o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz nie wskazywał przesłanek negatywnych oraz nie pouczył Strony o możliwości przedłożenia dodatkowych dowodów celem wykazania spełnienia przesłanek zależnych od Strony.

Zgodnie z treścią art. 10 § 1 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Ponadto w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od

strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Przepisy art. 10 § 2 i 3 stosuje się. O powyższym stanowi art. 79 a k.p.a. Zgodnie z jego treścią w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. W terminie wyznaczonym na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, strona może przedłożyć dodatkowe dowody celem wykazania spełnienia przesłanek.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„W sprawie Pani E.D. (dot. decyzji 00003/ZR/09/2023 z dnia 6.09.2023 r.) tut. organ nie znalazł podstaw do zawiadomienia strony zgodnie z art. 10, art. 79 a kodeksu postępowania administracyjnego. Dnia 1.08.2023 r. Pani E. D. wystąpiła z wnioskiem o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego. Tut. organ w toku prowadzonego postępowania, wszczętego ww. wnioskiem, nie zgromadził żadnych dokumentów/dowodów, które nie byłyby znane stronie tj. kwota dochodu wnioskodawczyni oraz jej męża za rok podatkowy 2022, kwoty składek na ubezpieczenie zdrowotne – na podstawie zeznania podatkowego złożonego przez stronę w urzędzie skarbowym (strona jest świadoma kwot dochodu członków swojej rodziny). Nie wzywano strony o uzupełnienie dokumentów do wniosku, gdyż okoliczności sprawy tego nie wymagały. Z danych zawartych we wniosku wynikało, że nie ma konieczności uzupełnienia materiału dowodowego, zarówno ze strony wnioskodawczyni jak i organu. W sprawie nie występują żadne przesłanki zależne od strony, które nie zostały spełnione lub wykazane, a których wykazanie stanowiło by podstawę wydania decyzji innej niż odmowna. Podstawą decyzji odmownej był przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku rodzinnego”.*

(dowód akta kontroli str. 173)

## **2. Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.**

Wypłata świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy

obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.) oraz ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 390 ze zm.). Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22 b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie zasiłkowym 2022/2023 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach realizował świadczenia rodzinne dla 6 rodzin na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Do zasiłku rodzinnego uprawnione były 3 rodziny, w tym:

- na 1 dziecko – 1 rodzina,
- na 2 dzieci – 2 rodziny,
- na 3 dzieci – 0 rodzin,
- na 4 i więcej dzieci – 0 rodzin.

W okresie świadczeniowym 2022/2023 trwającym od dnia od 1.11.2022 r. do 31.10.2023 r., Ośrodek wydał 11 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym żadnej decyzji odmownej. Od treści wydanych decyzji żaden z wnioskodawców nie złożył odwołania do organu II instancji.

W okresie świadczeniowym 2023/2024 do dnia kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach nie wydał żadnej decyzji administracyjnej dotyczącej przyznania świadczeń rodzinnych na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji:

1. **T.K.** - 000218/ZP/06/2023 z dnia 27.06.2023 r.,
2. **K.A.** - 000187/ZP/04/2023 z dnia 27.04.2023 r.,
3. **I.P.** - 000243/517A/07/2023 z dnia 31.07.2023 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu do Ośrodka. Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne

oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała zaświadczenia o nadaniu nr Pesel dla obywatela Ukrainy i datę przekroczenia granicy.

GOPS w Dobroszycach samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika przesyłanego drogą elektroniczną za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny systemu informacji oświatowej.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone było terminowo. Termin wypłaty świadczeń był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach, w których Wnioskodawcą lub członkiem rodziny była osoba legitymująca się orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, sprawach, w których Strona wnioskowała o świadczenie pielęgnacyjne, a członkiem rodziny była osoba legitymująca się orzeczeniem o niepełnosprawności, organ nie weryfikował danych tych osób w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMoON/. Postępowanie kontrolne wykazało, w odniesieniu do decyzji ustalających prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności, że w aktach tych spraw znajdowały się dodatkowe dokumenty, tj. orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydane przez powiatowe zespoły ds. orzekania niepełnosprawności, natomiast nie było w nich informacji potwierdzających weryfikację członka rodziny z niepełnosprawnością w systemie, o którym wyżej mowa.

Zgodnie z art. 77 k.p.a. fakty znane organowi z urzędu nie wymagają zbierania dodatkowych dowodów. Jednak przepis szczególny, którym jest art. 23b ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wprowadza w omawianym zakresie dodatkowe wymogi. Zgodnie z jego treścią organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, odpowiednio: informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558, 1700 i 1812), obejmującej następujące dane: a) datę i rodzaj wydanego orzeczenia, b) wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, c) datę powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, d) datę złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, e) okres, na jaki zostało wydane orzeczenie, w związku z tym, weryfikacja osób za pomocą internetowego portalu informacyjno-usługowego /empatia/ w elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMoON/ ma charakter obligatoryjny.

Jednocześnie należy wskazać, iż weryfikacja osoby w EKSMoON nie musi być potwierdzona wydrukiem. W aktach sprawy, zgodnie z zasadą pisemności zawartą w art. 14 k.p.a, można dokonać adnotacji o przeprowadzonej weryfikacji. Natomiast wskazanie osoby oraz daty przeprowadzonego sprawdzenia pozwala zapewnić zgodność dokumentów elektronicznych z dokumentami papierowymi oraz stwierdzić, iż czynności dokonano w trakcie prowadzonego postępowania, a nie, np. po jego zakończeniu.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„Na podstawie art. 23b ust. 1 organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów*

podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych m. in. informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558, 1700 i 1812), obejmującej następujące dane: a) datę i rodzaj wydanego orzeczenia, b) wskazania, o których mowa w art. 6 b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, c) datę powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, d) datę złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, e) okres, na jaki zostało wydane orzeczenie; (art. 23 ust. 1 pkt 5).

W związku z powyższym w przypadku złożenia wniosku o świadczenie uzależnione od niepełnosprawności np. zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne organ nie ma prawa wezwać i nie wzywa Klientów o powyższe orzeczenie, ponieważ może uzyskać te dane samodzielnie. Klienci GOPS w Dobroszycach do wniosku np. o zasiłek pielęgnacyjny samodzielnie dołączają odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, w związku z tym organ posiada wszystkie dane określone w art. 23 ust. 1 pkt 5 do rozpatrzenia sprawy. Zgodnie z art. 12 Kodeksu postępowania administracyjnego organy administracji publicznej powinny działać w sprawie wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia. Sprawy, które nie wymagają zbierania dowodów, informacji lub wyjaśnień, powinny być załatwione niezwłocznie. Zgodnie z art. 14 k.p.a. sprawy mogą być załatwiane z wykorzystaniem pism generowanych automatycznie i opatrzonych kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu administracji publicznej. (§ 1b) Sprawy mogą być załatwiane z wykorzystaniem usług online udostępnianych przez organy administracji publicznej po uwierzytelnieniu strony lub innego uczestnika postępowania w sposób określony w art. 20 a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57). (§ 1c) Zgodnie z art. 35 § 2 k.p.a. niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie



*danych, którymi rozporządza ten organ. Zgodnie z art. 75 KPA jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Orzeczenia o niepełnosprawności dostarczane przez Klientów zawierają wszystkie niezbędne informacje do rozpatrzenia sprawy. Dane do systemu Eksmoon wprowadzane są na podstawie wydanego orzeczenia o niepełnosprawności dlatego tut. organ twierdzi, iż nie ma potrzeby ich weryfikacji i powielenia informacji''.*

(dowód akta kontroli str. 175)

### **3. Postępowanie dotyczące przekazywania wojewodzie wniosków o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.**

Z dniem 1 stycznia 2018 r. Wojewoda Dolnośląski przejął zadanie realizowane dotychczas przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych. Wraz z przejęciem kompetencji Marszałka w ww. zakresie, Wojewoda Dolnośląski, pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Przekazywanie wniosków z dokumentami wojewodzie, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego realizowane jest na podstawie art. 23a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Organ właściwy podejmując działania w trybie powyższego artykułu, powinien ustalić i przekazać wojewodzie prawidłowo wypełniony wniosek wraz z niezbędnymi informacjami dotyczącymi rodziny wnioskodawcy, zebranymi na podstawie złożonych przez stronę dokumentów i oświadczeń.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach, w okresie zasiłkowym 2022/2023 do dnia kontroli przekazał Wojewodzie Dolnośląskiemu 1 wniosek wraz z dokumentacją, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W okresie zasiłkowym 2023/2024 do dnia kontroli GOPS w Dobroszycach nie przekazał Wojewodzie Dolnośląskiemu żadnego wniosku.

Kontroli poddano dokumentację 2 przekazanych spraw:

**1. E.G.**

**2. K.S.**

W skontrolowanych sprawach Strony informowały w drodze oświadczenia o podjęciu pracy przez członka rodziny za granicą. W aktach sprawy były dokumenty potwierdzające kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji oraz dane umożliwiające lokalizację członka rodziny za granicą, takie jak adres i charakter pobytu. Podano również daty pobytu członka rodziny poza granicami Polski. Nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji.

W skontrolowanych sprawach nie stwierdzono sytuacji, w której wymagane było potwierdzenie formularzem A1 delegowania pracownika do pracy za granicą. W uprzednio złożonych i rozstrzygniętych przez Ośrodek wnioskach podano skład rodziny i dane umożliwiające identyfikację i weryfikację osób, tj. nr PESEL.

Złożone oświadczenie wraz z kopią umowy i złożonym wnioskiem oraz załączonymi do niego dokumentami, w tym weryfikacjami w systemie MF, ZUS i Pesel przekazane zostały do Wojewody Dolnośląskiego z zachowaniem terminów o których mowa w art. 35 k.p.a.

W skontrolowanych sprawach nie stwierdzono nieprawidłowości.

**4. Realizacja zadań wynikających z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.**

Ustalenie i wypłata zasiłków dla opiekunów realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1297 ze zm.). Ustawa daje prawo korzystania ze świadczenia osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 1548 ze zm.) z dniem 1 lipca 2013 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach od dnia wejścia w życie ustawy, tj. 15.05.2014 r. wypłacił 1 230 świadczeń z tytułu zasiłku dla opiekuna na łączną kwotę 445 988,00 zł.

W okresie tym wydał 46 decyzji administracyjnych, w tym 0 decyzji odmownych. Od treści wydanych decyzji żadna ze stron nie wniosła odwołania do organu II instancji.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących ustalenia prawa do zasiłku dla opiekuna, o następujących numerach:

**1.M.K.** - 000333/07/2014 z dnia 16.07.2014 r.,

- 000471/ZM/10/2018 z dnia 3.10.2018 r.

Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zasiłku dla opiekuna wszczynano na wniosek osoby ubiegającej się o zasiłek. Na złożonych wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski złożone zostały nie później niż w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Ustalając prawo do zasiłku dla opiekuna za okres od dnia wejścia w życie ustawy udokumentowano w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego na zasadach określonych w przepisach o pomocy społecznej, fakt sprawowania opieki przez osobę ubiegającą się o zasiłek dla opiekuna. Decyzje administracyjne wydawano w terminie. W sposób prawidłowy określały elementy wyszczególnione w art. 107 § 1 k.p.a., tj. oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydawania decyzji. Decyzje doręczane były zgodnie z art. 39 i art. 46 k.p.a.

Kopie dokumentów niezbędnych do przyznania świadczenia uwierzytelnione były przez organ właściwy. Okres uprawnienia oraz wysokość przyznanego świadczenia ustalone były prawidłowo.

Oświadczenia stron oraz członków rodziny składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

W sprawdzonych sprawach nie stwierdzono nieprawidłowości.

## **5. Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.**

Wyplata świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993).

Z uzyskanych informacji wynika, że w okresie świadczeniowym 2022/2023 pomoc z funduszu alimentacyjnego przyznano 30 osobom z 19 rodzin

W okresie świadczeniowym 2022/2023 do dnia 30.09.2023 r. wypłacono 312 świadczeń na łączną kwotę 122 273,56 zł, z tego na osobę uprawnioną:

- w wieku 0 – 17 lat – 281 świadczeń,
- w wieku 18 – 24 lat – 31 świadczeń,
- 25 lat i więcej – 0 świadczeń.

W okresie świadczeniowym 2022/2023 Ośrodek wydał 29 decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym 1 decyzję odmowną. Żadna ze stron nie wniosła odwołania do organu II instancji.

W okresie świadczeniowym 2023/2024 do dnia kontroli pomoc z funduszu alimentacyjnego przyznano 14 osobom z 9 rodzin. W tym okresie wypłacono 326 świadczeń na łączną kwotę 128 267,74 zł, z tego na osobę uprawnioną:

- w wieku 0 – 17 lat – 294 świadczenia,
- w wieku 18 – 24 lat – 32 świadczenia,
- 25 lat i więcej – 0 świadczeń.

W okresie świadczeniowym 2023/2024 do dnia kontroli Ośrodek wydał 12 decyzji administracyjnych w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym 1 decyzję odmowną. Żadna ze stron nie wniosła odwołania do organu II instancji.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację 5 spraw dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Prawo do świadczeń rozstrzygnięte zostało 5 decyzjami administracyjnymi dla 5 wnioskodawców.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji:

**1.M.K.** – 000019/FA/02/2023 z dnia 15.02.2023 r.

**2.M.J.** – 000010/FA/11/2022 z dnia 8.11.2022 r.

**3.R.P.** – 000018/FA/01/2023 z dnia 23.01.2023 r. ze zm.

**4.M.P.** – 000025/FA/09/2023 z dnia 1.09.2023 r.

**5.A.A.** – 000020/FA/04/2023 z dnia 19.04.2023 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz kompletem dokumentów. Na składanych w Ośrodku wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski wypełnione były w sposób prawidłowy i zawierały niezbędne dokumenty, w tym poświadczające wysokość dochodu rodziny, stwierdzające wiek osoby uprawnionej, zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne stwierdzające bezskuteczność

egzekucji, orzeczenia sądu zasądającego alimenty, odpisy podlegających wykonaniu orzeczeń sądu zasądających alimenty na rzecz osób w rodzinie, odpisy protokołów zawierających treść ugody sądowej.

Świadczenia przyznawano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyższej niż 500,00 zł. Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczeń prowadzone było terminowo. Prawo do świadczeń ustalano na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej jednak niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Wypłata świadczeń następowała zgodnie z art. 20 ust. 4-5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. Sposób doręczenia decyzji był zgodny z art. 39 i 46 k.p.a. Ponadto w decyzjach w sposób prawidłowy wykazano elementy wyszczególnione w art. 107 § 1 k.p.a. Decyzjom z mocy prawa nadany został rygor natychmiastowej wykonalności.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Ponadto stwierdzono co następuje :

1. W sprawie nr 1 (M.K.) organ błędnie ustalił miesięczny dochód rodziny na jednego jej członka. Ośrodek ustalając dochód rodziny za 2021 r. do dochodów rodziny nie doliczył otrzymanych w 2021 r. alimentów na rzecz dzieci zasądzonych wyrokiem z dnia 13.05.2015 r. Z akt sprawy wynika, iż postępowanie egzekucyjne prowadzone jest od 8.12.2022 r., w związku z tym do dochodu rodziny należało doliczyć alimenty z miesięcy, które nie były objęte egzekucją.

Zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ilekroć w ustawie jest mowa o dochodzie - oznacza to dochód, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych. Natomiast w myśl art. 3 pkt 1 lit c tiret 14 ustawy o świadczeniach rodzinnych ilekroć w ustawie jest mowa o dochodzie - oznacza to, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych alimenty na rzecz dzieci.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„Nie uwzględnienie dochodu z tytułu otrzymanych przez stronę alimentów w 2021 r. na dzieci w kwocie 18 000,00 zł przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na okres 2022/2023, było spowodowane błędem pracownika tut. organu, prowadzącego powyższe postępowanie. Ustalając kwotę dochodu niepodlegającego opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych za rok 2021 Pani M.K. uwzględniono kwoty stypendiów szkolnych oraz dodatkową ulgę na dziecko w łącznej kwocie 4 000,32 zł (3 465,60 zł stypendium, 534,72 zł ulga na dziecko – dokumenty w aktach sprawy). Ustalony dochód na osobę w rodzinie wyniósł 83,34 zł, uprawniając do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Tut. organ dokonał ponownego przeliczenia dochodu rodziny Pani M.K. za roku 2021. Po uwzględnieniu dochodu z tytułu alimentów na dzieci w kwocie rocznej 18 000,00 zł, (w wysokości zgodnej z ugodą sądową z dnia 13.05.2015 r.) dochód rodziny wyniósł 22 000,32 zł za 2021 r., przeciętny miesięczny dochód rodziny 1 833,36 zł, a dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie 456,34 zł, uprawniając do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Powyższe, prawidłowe przeliczenie dołączono do akt sprawy”.*

(dowód akta kontroli str. 183)

## **5. Realizacja działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych.**

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych realizowane są na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993).

W okresie świadczeniowym 2022/2023 w Gminie Dobroszyce zarejestrowanych było 38 dłużników alimentacyjnych w stosunku, do których Ośrodek prowadził postępowanie. W 6 przypadkach skierowano do organu właściwego dłużnika wnioski o podjęcie działań, w tym o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Otrzymało 12 wniosków od organu właściwego wierzyciela o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Przeprowadzono 2 wywiady oraz odebrano 2 oświadczenia majątkowe. W okresie objętym kontrolą Ośrodek zwrócił się do starosty z 1 wnioskiem o zatrzymanie prawa jazdy. Przekazano, w ramach podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych 1 wniosek o ściganie za przestępstwo z art. 209 kodeksu karnego. W powyższym okresie Ośrodek wszczął 2 postępowania o uznanie dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych oraz wydał na dzień kontroli 2 decyzje o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań

alimentacyjnych i 1 decyzję o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Do biur informacji gospodarczej w okresie zasiłkowym 2022/2023 nie przekazywano nowych informacji gospodarczych o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach zgłasza zaległości dłużników alimentacyjnych do niżej wymienionych biur informacji gospodarczej:

1. ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A. adres : Al. Jerozolimskie 100, 00-807 Warszawa
2. KRД - Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A. adres : ul. Armii Ludowej 21, 51-214 Wrocław
3. Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A. adres : ul. Zygmunta Modzelewskiego 77 a, 02-679 Warszawa
4. KBIG - Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A. adres : ul. Lublańska 38, 31-476 Kraków.

(dowód: akta kontroli, str.177)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnienia do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji (art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów).

Dyrektor wyjaśnił:

*„ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobroszycach informuje, iż w okresie od 1.10.2022 r. do dnia kontroli działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnienia do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, z powodu braku informacji na temat ww. osób. Oprócz tego żaden z wierzycieli nie wnioskował o wytaczanie powództwa w jego imieniu. Podczas przyjmowania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcy są informowani o takiej możliwości”.*

(dowód, akta kontroli, str. 179)

W toku czynności kontrolnych dokonano sprawdzenia dokumentacji w sprawie prowadzonego postępowania wobec 7 następujących dłużników alimentacyjnych: nr 1 (A.K.), nr 2 (P.A.), nr 3 (A.S.), nr 4 (I.A.), nr 5 (T.S.), nr 6 (M.C.), nr 7 (A.H.).

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone jest w przypadku bezskutecznej egzekucji po złożeniu przez wierzyciela do organu właściwego wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, a także w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 1 (A.K.) Organ nie dysponując aktualnym adresem dłużnika alimentacyjnego po opuszczeniu przez niego zakładu karnego w czerwcu 2023 r., wystąpił z wnioskiem do komornika sądowego o ustalenie jego aktualnego miejsca zamieszkania dopiero 10.11.2023 r. W sprawie nr 7 (A.H.) Organ otrzymał wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika w dniu 19.10.2022 r., a wezwanie na wywiad sporządził dopiero 24.01.2023 r. Natomiast informację do organu właściwego wierzyciela i komornika o podjętych działaniach i ich efektach sporządził dopiero 23.03.2023 r.

Działania te zostały zrealizowane z naruszeniem terminów określonych w art. 35 k.p.a.

Zgodnie z zasadą praworządności wyrażoną w art. 6 k.p.a. organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa, tym samym zobowiązane są przestrzegać terminów załatwiania spraw określonych w art. 35 k.p.a. Zgodnie z brzmieniem przywołanego przepisu prawa organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki (§ 1), a załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (...) – § 3. Ustawodawca treścią niniejszego zapisu założył możliwość, iż sprawa przedstawiona organowi do załatwienia może okazać się zbyt kompleksowa i zawiła, aby mógł on wydać rozstrzygnięcie w podstawowym terminie 1 miesiąca. W takiej sytuacji organ ma prawo do przedłużenia terminu jej załatwienia do 2 miesięcy od daty wszczęcia postępowania. Przy czym należy pamiętać, że o każdym przypadku niezakończania sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. Obowiązek ten wynika z treści art. 36 § 1 k.p.a.



Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 1 (A.K.) wyjaśnił :

*„Zgodnie z art. 35 ust.1 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. W związku z wielością powierzonych pracownikowi zadań priorytetem są sprawy o przyznanie świadczeń i te rozpatrywane są w pierwszej kolejności. W ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ustawodawca nie określił terminów prowadzenia postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego, ponieważ postępowanie jest prowadzone w sposób ciągły. Naszym zdaniem nie ma tu zastosowania art. 35 k.p.a., ponieważ nie można uznać, że sprawa dłużnika alimentacyjnego jest załatwiona w momencie napisania pisma”.*

(dowód akta kontroli str.213, 237)

Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 7 (A.H.) wyjaśnił:

*„Naruszenie terminu z art. 35 k.p.a. w sprawie Pana A.H. wynikało z wielości realizowanych przez pracownika zadań jednocześnie w okresie od sierpnia 2022 m.in. ustalaniem prawa do świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, obsługa świadczeń wychowawczych związanych z koordynacją, dodatków węglowych, osłonowych, z tytułu innych źródeł ciepła, dodatków elektrycznych, w zakresie kompletowania dokumentacji, ustalania prawa, wypłaty świadczeń oraz obsługi klientów a także konieczność jednoczesnego sporządzania sprawozdań i raportów z realizacji tych zadań”.*

(dowód akta kontroli str.181)

2. We wszystkich skontrolowanych sprawach dot. dłużników alimentacyjnych Organ w kierowanych wnioskach o podjęcie działań wobec dłużnika w informacjach do organu właściwego wierzyciela wskazywał należności wobec wierzyciela.

Zgodnie z treścią art.27 ust. 7 a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów organ właściwy wierzyciela przekazuje organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, czyli należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy – do ich całkowitego zaspokojenia oraz należności powstałe z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej – do ich całkowitego zaspokojenia.

Zgodnie z art.9 k.p.a. organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych

i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek. Zatem sporządzane pisma przekazujące informacje o należnościach dłużnika alimentacyjnego winny być sporządzone rzetelnie, aby nie powodowały niedomówień. Za powyższym przemawia również określona w art. 8 k.p.a. zasada zaufania do władzy publicznej.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„ Zgodnie z art. 27 ust. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Organ właściwy wierzyciela przekazuje dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile adres zamieszkania dłużnika jest znany, oraz organowi właściwemu dłużnika:*

*1) informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej;*

*3) informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu:*

*a) wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy,*

*b) wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. poz. 732 i 1366) 2 zaliczek alimentacyjnych,*

*c) wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. poz. 200, z późn. zm.) 3 świadczeń z funduszu alimentacyjnego.*

*Ww. informacje organ przekazuje każdorazowo w zawiadomieniu do dłużnika alimentacyjnego oraz we wniosku do organu właściwego o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.*

*Zgodnie z § 4 rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaświadczenie Komornika Sądowego, o którym mowa w art. 15 ust. 4 pkt 3 lit. a ustawy o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów, zawiera między innymi: kwotę zobowiązań dłużnika alimentacyjnego na dzień wystawiania zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji z tytułu: wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wypłaconych zaliczek alimentacyjnych, należności wierzyciela*

*alimentacyjnego, należności likwidatora funduszu alimentacyjnego powstałych z tytułu świadczeń alimentacyjnych wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. poz. 200, z późn. zm.). Oprócz informacji zawartych w art. 27 ust. 7 ustawy w zawiadomieniu do dłużnika alimentacyjnego oraz wniosku kierowanego do organu właściwego o podjęcie działań wobec dłużnika dodatkowo umieszczamy informacje dotyczące zobowiązań dłużnika wobec wierzyciela. Nie jest to informacja tajna, do której dłużnik nie powinien mieć dostępu, lecz dostępna dłużnikowi, a wynikająca z prowadzonej przez Komornika egzekucji należności alimentacyjnych. Do informacji o kwocie należności wobec wierzyciela ma również dostęp organ właściwy dłużnika, ponieważ otrzymuje od OWW wraz z wnioskiem o podjęcie działań kserokopię zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji. Jednocześnie należy zauważyć, że otrzymywane przez tut. organ wnioski o podjęcie działań od innych OWW również zawierają takową informację, jest to praktyka stosowana przez większość ośrodków.*

*Zgodnie z art. 7 k.p.a. w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Tut. organ stoi na stanowisku, że w interesie zarówno wierzyciela, dłużnika alimentacyjnego oraz interesie społecznym jest umieszczenie informacji zawierającej kwotę należności dłużnika wobec wierzyciela.*

*Tym samym GOPS w Dobroszycach umieszczając informację o kwocie należności wierzyciela alimentacyjnego nie narusza żadnego przepisu prawa zawartego w ustawie o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów''.*

(dowód akta kontroli str.185 - 189 )

3. Organ we wszystkich skontrolowanych sprawach, w zawiadomieniach kierowanych do dłużnika alimentacyjnego zawierał wpis o treści „wypłaconych należności wierzyciela alimentacyjnego na rzecz (...) wynoszą (...) zł.

Zgodnie z treścią art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów organ właściwy wierzyciela przekazuje dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile adres zamieszkania dłużnika jest znany, oraz organowi właściwemu dłużnika: informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu: a) wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy, b) wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r.

o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. poz. 732 i 1366) zaliczek alimentacyjnych, c) wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. poz. 200, z późn. zm.) świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Przepis art. 27 ust. 7 pkt 2 zobowiązujący do poinformowania o wysokości zobowiązań wobec wierzyciela został uchylony.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił :

*„ Zgodnie z art. 27 ust. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów organ właściwy wierzyciela przekazuje dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile adres zamieszkania dłużnika jest znany, oraz organowi właściwemu dłużnika:*

*1) informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej;*

*3) informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu:*

*a) wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy,*

*b) wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. poz. 732 i 1366) 2 zaliczek alimentacyjnych,*

*c) wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. poz. 200, z późn. zm.) 3 świadczeń z funduszu alimentacyjnego.*

*Ww. informacje organ przekazuje każdorazowo w zawiadomieniu do dłużnika alimentacyjnego oraz we wniosku do organu właściwego o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.*

*Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaświadczenie Komornika Sądowego, o którym mowa w art. 15 ust. 4 pkt 3 lit. a ustawy o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów, zawiera między innymi: kwotę zobowiązań dłużnika alimentacyjnego na dzień wystawiania zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji z tytułu: wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wypłaconych zaliczek alimentacyjnych, należności wierzyciela alimentacyjnego, należności likwidatora funduszu alimentacyjnego powstałych z tytułu*

*świadczeń alimentacyjnych wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. poz. 200, z późn. zm.3)). Oprócz informacji zawartych w art. 27 ust. 7 ustawy w zawiadomieniu do dłużnika alimentacyjnego oraz wniosku kierowanego do organu właściwego o podjęcie działań wobec dłużnika dodatkowo umieszczamy informacje dotyczące zobowiązań dłużnika wobec wierzyciela. Nie jest to informacja tajna, do której dłużnik nie powinien mieć dostępu, lecz dostępna dłużnikowi, a wynikająca z prowadzonej przez Komornika egzekucji należności alimentacyjnych. Do informacji o kwocie należności wobec wierzyciela ma również dostęp organ właściwy dłużnika ponieważ otrzymuje od OWW wraz z wnioskiem o podjęcie działań kserokopię zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji. Jednocześnie należy zauważyć, że otrzymywane przez tut. organ wnioski o podjęcie działań od innych OWW również zawierają takową informację, jest to praktyka stosowana przez większość ośrodków.*

*Zgodnie z art. 7 k.p.a. w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Tut. organ stoi na stanowisku, że w interesie zarówno wierzyciela, dłużnika alimentacyjnego oraz interesie społecznym jest umieszczenie informacji zawierającej kwotę należności dłużnika wobec wierzyciela.*

*Tym samym GOPS w Dobroszycach umieszczając informację o kwocie należności wierzyciela alimentacyjnego nie narusza żadnego przepisu prawa zawartego w ustawie o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów''.*

(dowód akta kontroli str. 191 - 193)

4. W sprawie nr 3 (A.S.) w zawiadomieniu o przyznaniu świadczeń dla wierzyciela skierowanym do dłużnika organ wskazał, że wierzycielowi przyznano prawo do świadczenia w okresie od 1.11.2022 r. do 30.09.2023 r. w kwocie po 500,00 zł miesięcznie na każde dziecko. Z decyzji przyznającej świadczenie wynika, iż alimenty przyznano w okresie od 1.11.2022 r. do 31.12.2022 r. w kwocie po 500,00 zł miesięcznie na każde dziecko, a w okresie od 1.01.2023 r. do 30.09.2023 r. w kwocie po 382,52 zł miesięcznie na każde dziecko.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„Zawiadomieniem z dnia 27.01.2023 r. tut. organ poinformował Pana A.S. o przyznaniu świadczenia z funduszu alimentacyjnego na rzecz osób uprawnionych w kwocie 500 zł miesięcznie na dziecko w okresie od 1.11.2022 r. do 30.09.2023 r. Strona była*

*uprawniona do funduszu alimentacyjnego na okres od 1.11.2022 r. do 30.09.2023 r. w kwocie 500 zł miesięcznie natomiast w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego na mocy art. 9 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów od 1.01.2023 r. kwota do wypłaty wynosiła 382,52 zł., o czym dłużnik nie został poinformowany z uwagi na błąd pracownika przy sporządzaniu zawiadomienia. Dłużnik nie odebrał zawiadomienia”.*

(dowód akta kontroli str. 197, 199)

5. We wszystkich skontrolowanych sprawach dot. dłużników alimentacyjnych Organ sporządzał wnioski o przyłączenie do egzekucji komorniczej zanim decyzja przyznająca świadczenia stała się ostateczna. Do sporządzanych wniosków o przyłączenie do egzekucji komorniczej Organ dołączał komornikowi sądowemu nieostateczną decyzję przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w art. 27 ust. 8 nakazuje, aby do wniosków o przyłączenie do egzekucji komorniczej organ dołączał ostateczną decyzję przyznającą świadczenie.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„ Wniosek o przyłączenie do egzekucji sporządzono przed uostatecznieniem się decyzji przyznającej świadczenie z funduszu alimentacyjnego, ze względu na słuszny interes Wnioskodawcy. Decyzje były zgodne z żądaniem Strony, a wielokrotnie zdarzały się sytuacje, w których Komornik Sądowy przekazywał wyegzekwowane od dłużnika kwoty alimentów Wnioskodawcom (po odebraniu przez nich decyzji a przed otrzymaniem decyzji od tut. organu) co powodowało konieczność zwrotu świadczeń (jako nienależnie pobranych) przez Klientów oraz konieczność wyjaśnień ze strony Ośrodka. Od wysłanych decyzji Strony nie złożyły odwołania. Jednocześnie przez niedopatrzenie pracownika związane z wielością realizowanych świadczeń i dodatków, z wniosku do Komornika Sądowego nie wykreślono informacji dotyczącej ostateczności decyzji. Nie było to celowe wprowadzanie w błąd organu egzekucyjnego”.*

(dowód akta kontroli str. 201)

Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 1 (A.K.) wyjaśnił:

*„ Decyzja przyznająca świadczenie z funduszu alimentacyjnego, została wysłana do Komornika Sądowego przed uostatecznieniem, ze względu na słuszny interes Strony. Decyzja była zgodna z żądaniem Strony, a wielokrotnie zdarzały się sytuacje, w których Komornik Sądowy przekazywał wyegzekwowane od dłużnika kwoty alimentów Wnioskodawcom (po odebraniu*

*przez nich decyzji a przed otrzymaniem decyzji od tut. organu) co powodowało konieczność zwrotu świadczeń (jako nienależnie pobranych) przez Klientów oraz konieczność wyjaśnień ze strony Ośrodka. Od wysłanej decyzji strona nie złożyła odwołania''.*

(dowód akta kontroli str.195)

Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 3 (A.S.) wyjaśnił :

*„ Wniosek o przyłączenie do egzekucji do Komornika Sądowego sporządzono z datą 27.01.2023 r. tj. datą decyzji przyznającej świadczenie z funduszu alimentacyjnego dla osób uprawnionych (wniosek Komornik otrzymał dnia 13.02.2023 r.). Decyzja przyznająca świadczenie z funduszu alimentacyjnego, została wysłana do Komornika Sądowego przed uostatecznieniem, ze względu na słuszny interes Strony. Decyzja była zgodna z żądaniem Strony, a wielokrotnie zdarzały się sytuacje, w których Komornik Sądowy przekazywał wyegzekwowane od dłużnika kwoty alimentów Wnioskodawcom (po odebraniu przez nich decyzji a przed otrzymaniem decyzji od tut. organu) co powodowało konieczność zwrotu świadczeń (jako nienależnie pobranych) przez Klientów oraz konieczność wyjaśnień ze strony Ośrodka. Od wysłanej decyzji strona nie złożyła odwołania. Jednocześnie przez niedopatrzenie pracownika związane z wielością realizowanych świadczeń z wniosku do Komornika Sądowego nie wykreślono informacji dotyczącej ostateczności decyzji. Nie było to celowe wprowadzanie w błąd organu egzekucyjnego''.*

(dowód akta kontroli str. 209)

6. W sprawie nr 4 (I.A.) w pouczeniu decyzji administracyjnej nr 000022/740/07/2023 z dnia 5.07.2023 r. o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych nie pouczono strony o prawie do zrzeczenia się odwołania.

Zgodnie z treścią art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. decyzja administracyjna zawiera pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

*„ Dłużnika w pouczeniu decyzji nie poinformowano o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a ) z uwagi na błąd pracownika przy sporządzaniu decyzji. Jednocześnie należy zauważyć, że Pan I.A. nie odebrał decyzji uznającej go za dłużnika uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (nie podjął awizowanej przesyłki zawierającej decyzję)''.*

(dowód akta kontroli str.205 )

## **6. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.**

Wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1923).

W okresie od 1.01.2017 r. do 6.11.2023 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroszycach wpłynęło 5 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia. Pomoc przyznano 3 osobom. Ośrodek wydał 5 decyzji administracyjnych w sprawie jednorazowego świadczenia, w tym 1 odmowną. Od treści wydanej decyzji strona nie wniosła odwołania do organu II instancji.

W toku kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznania jednorazowego świadczenia, w tym decyzje administracyjne o następujących numerach:

**1. M.B.** – GOPS.SŚ.ZŻ.1.2022 z dnia 3.06.2022 r.,

**2. K.M.** – GOPS.SŚ.ZŻ.2.2022 z dnia 3.06.2022 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia jest wniosek o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wraz z kompletem dokumentów. Na złożonych wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski zawierały dane dotyczące osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia oraz dane dziecka, na które ustalane jest prawo do pomocy. Złożone były w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Do wniosków dołączone były wymagane ustawowo zaświadczenia lekarskie, tj.:

- zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: neonatologii,
- zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do porodu.



W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż postępowania w przedmiocie ustalenia prawa do jednorazowego świadczenia prowadzone były terminowo. Decyzje zawierały datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, w jakim trybie służy od niej odwołanie. Rozstrzygnięcie decyzji wskazywało dane dziecka, na które przyznana jest pomoc oraz kwotę przyznanego świadczenia. Świadczenie przyznawano i wypłacano w kwocie 4 000,00 zł jednorazowo. Decyzje administracyjne wydawano w terminie, a sposób jej doręczenia był zgodny z art. 39 i 46 k.p.a.

W sprawdzonych sprawach nie stwierdzono nieprawidłowości

**W toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:**

1. utracanie dochodów bez dokumentów potwierdzających okres, formę oraz kwotę dochodu utraconego,
2. nieprawidłowo przeprowadzone postępowanie administracyjne w sprawie ustalania prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami – brak wnikliwego i dogłębnego zbadania sprawy,
3. brak weryfikacji orzeczeń o niepełnosprawności wnioskodawców oraz członków ich rodzin w systemie EKSMOoN,
4. brak zapewnienia Stronie czynnego udziału w postępowaniu przed wydaniem decyzji odmawiającej prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami,
5. brak weryfikacji orzeczeń o niepełnosprawności wnioskodawców posiadających status UKR oraz członków ich rodzin w systemie EKSMOoN,
6. błędne ustalanie dochodów rodziny wnioskodawców ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
7. nieterminowe podejmowanie działań wobec dłużnika alimentacyjnego,
8. nierzetelne sporządzanie wniosków o podjęcie działań wraz z informacją o przyznaniu świadczeń dla wierzyciela kierowanych do organu właściwego wierzyciela,
9. nierzetelne sporządzanie informacji dla dłużnika o przyznaniu świadczeń dla wierzyciela,
10. sporządzenie wniosku o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego przed ustatecznieniem się decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
11. błędne pouczenie o środkach odwoławczych w decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

### **W wyniku kontroli sformułowano następujące zalecenia:**

1. Utraty dochodów rodziny dokonywać na podstawie dokumentów potwierdzających okres, formę i\lub kwotę dochodu utraconego.

Podstawa prawna: art. 5 ust. 4 w związku z art. 24a ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.) oraz na podstawie § 5 pkt 4 lit. e rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych.

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Prawidłowo przeprowadzać postępowanie administracyjne w sprawie ustalania prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, wnikliwie i dogłębnie analizować sprawę.

W przypadku zaistnienia wątpliwości co do posiadania przez Stronę uprawnień do świadczeń oraz w sytuacji rozbieżności między pozyskanymi danymi, a sytuacją wynikającą z przedłożonej przez Stronę dokumentacji dokładnie wyjaśniać stan faktyczny. W tym celu wzywać stronę o złożenie wyjaśnień i dostarczenie dokumentów, pozwalających na poprawne ustalenie dochodu osoby i rodziny.

Podstawa prawna: art. 24 a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz.390 ze zm.) w zw. z art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego ( t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Weryfikować wnioskodawców oraz członków ich rodzin legitymujących się orzeczeniami o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w systemie EKSMOON.

Podstawa prawna: art. 23b ust. 1 pkt 5 w związku z art. 23 ust. 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 390 ze zm.) oraz art. 14 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Przed wydaniem decyzji o odmowie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami zawiadamiać strony o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz wskazywać przesłanki negatywne.

Podstawa prawna: art. 79 a, w związku z art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

5. Weryfikować wnioskodawców posiadających status UKR oraz członków ich rodzin legitymujących się orzeczeniami o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w systemie EKSMOON.

Podstawa prawna: art. 23b ust. 1 pkt 5 w związku z art. 23 ust. 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390 ze zm.) w związku z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 103 ze zm.) oraz art. 14 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Prawidłowo wyliczać dochody rodziny wnioskodawców ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W sytuacji, gdy nie jest prowadzona egzekucja komornicza, do dochodu rodziny wliczać otrzymane w roku poprzedzającym okres świadczeniowy/zasiłkowy zasądzone alimenty,

Podstawa prawna: art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993) w zw. z art. 3 pkt 1 lit c tiret 14 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmować z zachowaniem terminów określonych w art. 35 k.p.a.

Podstawa prawna: art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Rzetelnie sporządzać wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego wraz z informacją o przyznaniu świadczeń dla wierzyciela kierowanych do organu właściwego i wskazywać informację o wysokości zobowiązań dłużnika wobec Skarbu Państwa i obowiązku ich zwrotu.

Podstawa prawna: art. 27 ust 7a w zw. z art. 28 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. W informacjach kierowanych do dłużnika alimentacyjnego o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobie nie wskazywać zobowiązań wobec wierzyciela.

Podstawa prawna: art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993).

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Sporządzać wnioski o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego po ustatecznieniu się decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 27 ust. 3 a w zw. z art.27 ust.8 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993).

Termin wykonania: na bieżąco.

11. W pouczeniach decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych zawierać informację o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Podstawa prawna: art.107 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz.775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

## POUCZENIE

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 2020, poz. 224), kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących

egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi Wójt Gminy Dobroszyce, trzeci włącza się do akt kontroli.

Do wiadomości:

1. Wójt Gminy Dobroszyce
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

*Danuta Zawilla*  
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU  
Zdrowia i Polityki Społecznej

KIEROWNIK ODDZIAŁU  
Kształcenia i Nadzoru w Formacji Społecznej  
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

*Ewelina Zygmunt*  
Ewelina Zygmunt

